

Kontrolní závěr z kontrolní akce

19/28

Peněžní prostředky vynakládané na vybrané investiční programy v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2019 pod číslem 19/28. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Pavel Hrnčíř.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit poskytování a užití peněžních prostředků státu vynakládaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na vybrané programy reprodukce majetku z hlediska účelnosti, hospodárnosti a souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v době od října 2019 do července 2020.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2016–2018, v případě věcných souvislostí i období předchozí a období následující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“); Diagnostický ústav a Středisko výchovné péče, Praha 4, Na Dlouhé mezi 19 (dále také „DÚ a SVP Praha“); Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Plzeň, Karlovarská 67 (dále také „DDÚ Plzeň“); Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené, Valašské Meziříčí, Vsetínská 454 (dále také „Škola Valašské Meziříčí“); Střední škola, základní škola a mateřská škola pro zdravotně znevýhodněné, Brno, Kamenomlýnská 2; Výchovný ústav, Kutná Hora, Hloušecká 279 (dále také „VÚ Kutná Hora“); Diagnostický ústav a středisko výchovné péče, Brno, Veslařská 246 (dále také „DÚ a SVP Brno“); městská část Praha-Újezd (dále také „MČ Praha-Újezd“); obec Nezvěstice; městys Nezamyslice; městys Libice nad Doubravou; obec Tuklaty.

Kolegium NKÚ na svém XVIII. jednání, které se konalo dne 30. listopadu 2020,

schválilo usnesením č. 7/XVIII/2020

kontrolní závěr v tomto znění:

Vybrané investiční programy ve školství

70,1 mil. Kč¹

peněžní prostředky státu, které
MŠMT vynaložilo
nehospodárně, neúčelně
a neefektivně

86,1 mil. Kč

skutečnosti nasvědčující
porušení rozpočtové kázně
u 8 příjemců dotací

Program 133 110 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče*

443,6 mil. Kč

skutečné čerpání programu
č. 133 110 v letech 2014–2019

142,3 mil. Kč

kontrolní vzorek 13 akcí
u 6 příjemců dotací
z programu č. 133 110

Program 133 310 – *Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky*

1,6 mld. Kč

skutečné čerpání programu
č. 133 310 v letech 2014–2019

117,4 mil. Kč

kontrolní vzorek 5 akcí
u 5 příjemců dotací
z programu č. 133 310

¹ Částka 70,1 mil. Kč je součtem peněžních prostředků ve výši 17,2 mil. Kč, 46,6 mil. Kč a 6,3 mil. Kč, které jsou uvedeny v bodech 1, 2 a 4 kontrolního závěru.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování a užití peněžních prostředků státu vynakládaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na vybrané programy reprodukce majetku z hlediska účelnosti, hospodárnosti a souladu s právními předpisy. Kontrole byly podrobeny dva programy MŠMT: program 133 110 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče* (dále také „Program speciální školství“) a program 133 310 – *Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky* (dále také „Program regionální školství“).

NKÚ zjistil na vzorku akcí, že MŠMT při poskytování dotací ze státního rozpočtu nerespektovalo skutečné potřeby vytvoření nových výukových kapacit regionálního školství a neposkytovalo prostředky účelně a v souladu s právními předpisy. Při poskytování dotací MŠMT postupovalo v některých případech nehospodárně, netransparentně a znevýhodňovalo některé příjemce dotací. MŠMT nastavilo podrobné podmínky a pokyny, jejichž dodržování důsledně nekontrolovalo a nevymáhalo. 10 z 11 kontrolovaných příjemců dotací nepostupovalo v souladu s právními předpisy a nedodržovalo stanovené podmínky. Tyto skutečnosti NKÚ vyhodnotil jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně. Jeden příjemce, kterému byla poskytnuta dotace na dvě akce, nesplnil ani u jedné z těchto akcí stanovený účel dotace.

Výše uvedené celkové vyhodnocení vyplývá z následujících zjištění:

- 1. MŠMT při poskytování dotací nerespektovalo skutečné potřeby vytvoření nových výukových kapacit regionálního školství, neboť podpořilo dvě akce ve výši poskytnuté dotace 17,2 mil. Kč z výzvy č. 1 Programu regionální školství, které měly termín ukončení, tj. výukové kapacity byly již vytvořeny, před schválením dokumentace programu. Tím, že MŠMT při administraci nesledovalo a nevyhodnocovalo řádně hospodárnost, efektivnost a účelnost peněžních prostředků poskytnutých na tyto akce, postupovalo v rozporu se zákonem č. 218/2000 Sb.².**
- 2. MŠMT neposkytovalo dotace z Programu regionální školství účelně, když přidělilo prostředky v celkové výši 46,6 mil. Kč na dvě akce, které nesměřovaly k naplnění cílů programu.**
- 3. MŠMT při poskytování dotací nepostupovalo v souladu s právními předpisy³, když nearchivovalo výzvu č. 2 Programu regionální školství, v důsledku toho nelze dodržení podmínek prověřit.**
- 4. MŠMT postupovalo při poskytování dotací nehospodárně, když vynaložilo peněžní prostředky v celkové výši 6,3 mil. Kč na dvě akce, aniž by v řídicí dokumentaci akcí do účasti státního rozpočtu promítlo úsporu nákladů vzniklou při přípravě a realizaci akcí.**
- 5. MŠMT postupovalo netransparentně při posuzování předložených žádostí o poskytnutí dotace ve dvou vyhlášených výzvách Programu speciální školství, neboť investiční záměry včetně souvisejících dokumentů nehodnotilo dle stanovených kritérií.**

² Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

³ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

6. MŠMT znevýhodňovalo některé příjemce:

- MŠMT bezdůvodně nastavilo v řídicí dokumentaci akcí u obou programů odlišné podmínky a pokyny než v dokumentaci programu. Pro příjemce dotací vytvářelo MŠMT diskriminační podmínky a v průběhu realizace akcí v řídicí dokumentaci významně podmínky a pokyny měnilo.
- MŠMT také měnilo kritéria ve vyhlášených výzvách při výběru akcí oproti dokumentaci programu.
- Při výběru většiny akcí u dvou výzev MŠMT nevyžadovalo splnění podmínky minimální spoluúčasti příjemce ve výši 5 mil. Kč.

7. MŠMT řádně neproověřilo a nevyžadovalo dodržení stanovených podmínek u kontrolovaného vzorku akcí obou programů a jejich doložení správnými a úplnými doklady. MŠMT nemělo v oblasti poskytování podpory u obou programů nastaven funkční a účinný vnitřní kontrolní systém⁴.

8. MŠMT při aktualizaci Programu speciální školství stanovilo hodnoty závazných parametrů v hodnotách, které byly naplněny již půl roku před jeho aktualizací.

9. NKÚ provedl kontrolu u 11 příjemců dotací, kterým MŠMT poskytlo prostředky ze státního rozpočtu ve výši 259,6 mil. Kč na realizaci vybraného vzorku 18 akcí. U 16 z 18 kontrolovaných akcí nepostupovali příjemci dotací v souladu s právními předpisy⁵ nebo nedodržovali stanovené podmínky a pokyny dle řídicí dokumentace akcí. Zjištěné nedostatky u osmi příjemců dotací vyhodnotil NKÚ jako skutečnosti nasvědčující **porušení rozpočtové kázně až do výše 86,1 mil. Kč.**

Vzhledem k opakujícím se výsledkům kontrol NKÚ v oblasti poskytování dotací ze strany MŠMT⁶ doporučuje Nejvyšší kontrolní úřad Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy přijmout opatření k nápravě, která povedou ke zlepšení řídicí a kontrolní činnosti při poskytování dotací tak, aby peněžní prostředky byly příjemcům poskytovány transparentně a nediskriminačně a bez rizika následných sankcí způsobených nedostatky v činnosti poskytovatele.

⁴ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 4 písm. a) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

⁵ Viz např. zákon č. 218/2000 Sb.; zákon č. 320/2001 Sb.; zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách; zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek; zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví; zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

⁶ KA č. 17/17 – *Peněžní prostředky státu poskytované na podporu práce s dětmi a mládeží*; KA č. 16/20 – *Peněžní prostředky státu vynakládané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na rozvoj a obnovu materiálně technické základny sportu a tělovýchovy*; KA č. 14/04 – *Peněžní prostředky státu poskytované na vybrané programy ukazatele státního rozpočtu Všeobecná sportovní činnost*.

II. Informace o kontrolované oblasti

MŠMT je podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb.⁷ ústředním orgánem státní správy mj. pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, pro státní péči o děti, mládež a tělesnou výchovu.

MŠMT je správcem Programu speciální školství a Programu regionální školství. V dokumentaci obou programů se MŠMT zavázalo dodržovat pokyn MF č. R 1-2010⁸.

Program speciální školství

Program speciální školství je určen pro podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče a člení se na dva subtituly:

- 133V 111 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT v oblasti speciálního vzdělávání;*
- 133V 112 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT v systému náhradní výchovné péče.*

Účastníky programu jsou školy a školská zařízení:

- pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením;
- pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a školská zařízení pro preventivně výchovnou péči zřizovaná podle zákona č. 561/2004 Sb.⁹.

Výše uvedené školy a školská zařízení zřizuje MŠMT jako státní příspěvkové organizace. Tyto právnické osoby vykonávají činnost škol a školských zařízení.

MŠMT je zřizovatelem 11 školských zařízení poskytujících speciální vzdělávání. Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy jsou uvedena v následující tabulce.

Tabulka č. 1: Vývoj počtu školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Typ školského zařízení	2013	2017	2018	2019
Dětský domov	2	2	1	1
Dětský domov se školou	30	28	28	28
Výchovný ústav	28	27	25	25
Diagnostický ústav	14	13	13	13

Zdroj: dokumentace programu, aktualizace dokumentace programu, statistické ročenky školství 2018/2019 a 2019/2020.

⁷ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁸ Pokyn č. R 1-2010 k upřesnění postupu Ministerstva financí, správců programů a účastníků programu při přípravě, realizaci, financování a vyhodnocování programu nebo akce a k provozování informačního systému programového financování.

⁹ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Hlavním cílem Programu speciální školství bylo udržet a zlepšovat kvalitu objektů a řešit úkoly vyplývající z platných právních předpisů (zákona č. 109/2002 Sb.¹⁰, vyhlášky č. 137/2004 Sb.¹¹ a vyhlášky č. 410/2005 Sb.¹²).

Mezi specifické cíle Programu speciální školství patří:

- trvalá péče o nemovitý majetek a zvýšení kvality prostředí,
- nová výstavba, dostavba, nákupy – rozšíření a zkvalitnění prostředí,
- podpora realizace opatření vedoucích k úsporám energií,
- trvalá péče o movitý majetek a zabezpečování vhodných podmínek pro výuku, stravování a ubytování.

V Programu speciální školství jsou realizovány akce převážně stavebního charakteru, rekonstrukce a modernizace, opatření ke snížení energetické náročnosti provozu budov, nezbytná obnova a pořízení interiérového, strojního a přístrojového vybavení pro zajištění výuky, stravování a ubytování klientů.

Dle schválené dokumentace programu na období 2014–2017 činil souhrn potřeb a zdrojů financování programu 374 mil. Kč. Aktualizací programu v roce 2017 došlo k navýšení účasti státního rozpočtu na financování programu na 565,4 mil. Kč.

Čerpání peněžních prostředků z kapitoly 333 – MŠMT na financování Programu speciální školství je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 2: Výdaje na financování Programu speciální školství v letech 2014–2019 (v tis. Kč)

Rok	Rozpočet schválený	Rozpočet po změnách	Konečný rozpočet	Skutečnost (vč. čerpání NNPV)	Čerpání konečného rozpočtu (v %)
2014	191 000	62 740	153 740	32 878	21
2015	91 000	66 362	187 223	108 002	58
2016	91 000	91 000	169 732	121 226	71
2017	91 000	91 000	139 506	51 012	37
2018	25 946	25 946	114 440	78 062	68
2019	60 000	16 045	52 423	52 419	100

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 333 – MŠMT za roky 2014–2019, odpovědi MŠMT na žádosti NKÚ.

Za dobu trvání Programu speciální školství bylo celkově ze státního rozpočtu vynaloženo 443,6 mil. Kč na podporu 161 investičních akcí realizovaných 56 účastníky programu. Výše vlastních zdrojů státních příspěvkových organizací činila 33,3 mil. Kč.

Závěrečné vyhodnocení Programu speciální školství má být podle stanoveného termínu předloženo do 30. 6. 2020.

Na Program speciální školství věcně navazuje program 133 120 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče na období 2019 až 2025*. Ministerstvem financí byl schválen dne 5. 8. 2019. Program č. 133 120 se cíleně zaměřuje na reprodukci majetku organizací zřizovaných MŠMT v oblasti speciálních škol a systému náhradní výchovné péče.

¹⁰ Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

¹¹ Vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných.

¹² Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých.

Program regionální školství

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 16. června 2014 č. 442, k rozvoji kapacit regionálního školství, schválila navýšení peněžních prostředků v rozpočtové kapitole MŠMT od roku 2015 na vybudování kapacit regionálního školství a uložila MŠMT zajistit finanční krytí a realizaci programu *Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky* v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb. a vyhláškou č. 560/2006 Sb.¹³.

Program regionální školství je zaměřen na podporu rozvoje a vytvoření nových výukových kapacit¹⁴ mateřských škol (dále také „MŠ“) a základních škol (dále také „ZŠ“) ve vazbě na demografický vývoj, zejména v oblastech s dlouhodobým nárůstem počtu dětí nebo žáků z nové bytové výstavby, nebo na podporu MŠ a ZŠ zřizovaných svazky obcí v lokalitách s nedostačující dostupností předškolního a základního vzdělávání.

Program regionální školství má jeden subtitul, a to 133D311 – *Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky*.

Účastníci programu jsou:

- obec, jež zřizuje MŠ nebo ZŠ v právní formě příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby, nebo obec, na jejímž území bude realizována stavba, která bude následně vložena do dobrovolného svazku obcí k výkonu činnosti MŠ nebo ZŠ v právní formě školské právnické osoby ze strany dobrovolného svazku obcí, kromě hlavního města Prahy nebo jejích městských částí¹⁵;
- dobrovolný svazek obcí, jenž zřizuje MŠ nebo ZŠ v právní formě školské právnické osoby v souladu s ustanovením § 124 zákona č. 561/2004 Sb.;
- školská právnická osoba zřízená svazkem obcí v souladu s ustanovením § 124 zákona č. 561/2004 Sb.

Výdaje na financování Programu regionální školství jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 3: Výdaje na financování Programu regionální školství v letech 2014–2019

(v tis. Kč)

Rok	Rozpočet schválený	Rozpočet po změnách	Konečný rozpočet	Skutečnost (vč. čerpání NNPV)	Čerpání konečného rozpočtu (v %)
2014	0*	100 000	100 000	34 597	34,6
2015	300 000	300 000	365 403	211 931	58,0
2016	300 000	380 000	533 472	319 563	59,9
2017	620 000	280 000	493 909	392 409	79,4
2018	600 000	500 000	601 500	383 541	63,8
2019	140 000	39 162	239 405	238 792	99,7

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 333 – MŠMT za roky 2014–2019, odpovědi MŠMT na žádosti NKÚ.

* Rozpočet nebyl stanoven.

¹³ Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

¹⁴ Novými výukovými kapacitami se rozumí primárně kapacity tzv. kmenových učeben, tzn. prostor umožňujících vytvoření nové třídy pro vzdělávání.

¹⁵ Hlavní město Praha nebo městské části hlavního města Prahy mohly být příjemcem Programu regionální školství kromě výzvy č. 5 a č. 6.

Program regionální školství byl postupně vyhlašován formou výzev, které specifikovaly věcné zaměření, okruh oprávněných žadatelů o dotaci, lhůtu pro podání žádosti, další požadavky, které žadatel o dotaci musí splnit, a informace o podkladech. MŠMT vyhlásilo celkem šest výzev tohoto programu.

Za dobu trvání Programu regionální školství bylo celkově ze státního rozpočtu vynaloženo 1 580 mil. Kč na podporu 148 investičních akcí realizovaných 143 účastníky programu. Výše vlastních zdrojů účastníků programu činila 1 023,8 mil. Kč.

Program regionální školství byl prozatím věcně ukončen výzvou č. 6, kterou MŠMT vyhlásilo 20. 6. 2018 s nejzazším termínem ukončení realizace akce do 31. 1. 2020. MŠMT ještě definitivně nerozhodlo, zda zbývající alokace (220 mil. Kč) bude využita, proto nežádalo o další aktualizaci dokumentace programu, která uvádí jako termín ukončení realizace programu 30. 6. 2021. Termín ukončení celého Programu regionální školství byl stanoven na 30. 6. 2022.

Další podpora MŠMT v oblasti regionálního školství má být zaměřena především na výukové kapacity plně organizovaných základních škol v rámci programu č. 133 330 – *Podpora vybraných projektů rozvoje výukových kapacit základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí*, který má zajistit dostatek kapacit na základních školách v takzvaném prstenci kolem hlavního města Prahy.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce byly peněžní prostředky vynakládané na vybrané investiční programy v kapitole státního rozpočtu 333 – *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování a užití peněžních prostředků státu vynakládaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na vybrané programy reprodukce majetku z hlediska účelnosti, hospodárnosti a souladu s právními předpisy.

Kontrola byla zaměřena na poskytování prostředků na vybrané investiční programy, nastavení a plnění cílů programů dle skutečných potřeb, na transparentnost¹⁶ v procesu hodnocení a výběru žádostí k podpoře, jejich administraci a kontrolu realizace. U vybraných příjemců dotací bylo ověřeno plnění podmínek, za kterých jim byly prostředky poskytnuty, zda bylo dosaženo stanoveného účelu a byly tyto prostředky užity hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2016–2018, v případě věcných souvislostí i období předchozí a období následující.

Objem kontrolovaných peněžních prostředků činil celkem 259 626 980 Kč. Z Programu speciální školství činila výše poskytnuté dotace u jednotlivých kontrolovaných akcí 142 270 803 Kč a Programu regionální školství činila 117 356 177 Kč.

Kontrola probíhala u MŠMT a u 11 příjemců dotací, kteří byli vybráni na základě finanční významnosti dotace a dále na základě identifikovaného rizika neúčelného a nehospodárného vynakládání peněžních prostředků. Celkem bylo kontrolováno 13 akcí Programu speciální

¹⁶ Při kontrole transparentnosti procesu výběru příjemců se hodnotí, zda byly uvedeny příčiny, proč je konkrétní činnost podporována, a zda bylo uvedeno, na základě jakých kritérií a skutečností došlo k výběru konkrétních příjemců.

školství u šesti příjemců dotací a pět akcí Programu regionální školství u pěti příjemců dotací. Seznam vybraných příjemců dotací a podpořených akcí je uveden v příloze č. 1.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Nerespektování skutečných potřeb vytvoření nových výukových kapacit u Programu regionální školství

Výzva č. 1 s uvedenou dobou realizace od roku 2015 byla vyhlášena dne 1. 7. 2014 před schválením dokumentace programu dne 4. 12. 2014. Přestože MŠMT plánovalo vyhlásit tuto výzvu k předložení základních údajů o připravovaných projektových záměrech rozvoje výukových kapacit ZŠ a MŠ s cílem průzkumu absorpční kapacity území a bez stanovených kritérií výběru, následně MŠMT na základě této výzvy č. 1 vybralo projekty k financování. **Dne 23. 10. 2014 bylo doporučeno 12 projektů, které MŠMT schválilo dne 7. 11. 2014 ke spolufinancování z Programu regionální školství, ačkoliv ještě nebyla dokumentace programu posouzena Ministerstvem financí, nebyla stanovena výše účasti státního rozpočtu na financování programu a nebyly stanoveny ani cíle programu¹⁷.**

MŠMT postupovalo v rozporu se zákonem č. 218/2000 Sb.¹⁸ tím, že nesledovalo a nevyhodnocovalo hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole u dvou akcí (č. 133D311000011 *Přístavba a nástavba Václavovice* a č. 133D311000012 *Půdní vestavba MŠ Lysice*) Programu regionální školství v celkové výši poskytnuté dotace 17 238 307 Kč. **MŠMT schválilo tyto akce ke spolufinancování ze státního rozpočtu z Programu regionální školství, ačkoliv tyto akce byly ukončeny před schválením dokumentace programu a před vydáním řídicí dokumentace. MŠMT nestanovilo cíl ani indikátory těchto akcí v řídicí dokumentaci. U projektů nebyl naplněn cíl a účelové určení Programu regionální školství dle dokumentace programu¹⁹, a to vytvoření nových výukových kapacit, neboť termín ukončení byl stanoven již před schválením dokumentace programu i před vydáním řídicí dokumentace akcí. Navíc u těchto dvou akcí MŠMT postupovalo v rozporu se zákonem č. 320/2001 Sb.²⁰, když neuplatnilo kontrolní postupy finanční kontroly, tj. nezajistilo prověření podkladů připravovaných operací. Před vznikem závazku souvisejícího s dotacemi ze státního rozpočtu MŠMT nedostatečně prověřilo doložení připravované operace věcně správnými a úplnými podklady²¹ a nezjistilo, že se **jednalo o neekonomické, neefektivní a neúčelné výdaje státního rozpočtu v celkové výši poskytnuté dotace 17 238 307 Kč.****

¹⁷ Ustanovení § 12 a § 13 zákona č. 218/2000 Sb.

¹⁸ Ustanovení § 39 zákona č. 218/2000 Sb.

¹⁹ Části 4.1. a 4.2. dokumentace Programu regionální školství.

²⁰ Ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 320/2001 Sb.

²¹ Ustanovení § 10 písm. a) a § 13 odst. 1 a 2 písm. d) vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

2. Neúčelnost při poskytování prostředků z Programu regionální školství

MŠMT podpořilo dvě akce, aniž by u nich byla splněna kritéria uveřejněná ve výzvě č. 4:

- U akce č. 133D311000101 *Výstavba ZŠ pro 1.–5. ročník v MČ Praha-Újezd* poskytlo MŠMT dotaci, přestože žadatel nesplnil podmínku týkající se majetkových práv k předmětu dotace. MŠMT postupovalo v rozporu se zákonem č. 218/2000 Sb.¹⁸ tím, že nesledovalo a nevyhodnocovalo hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole, když vydalo prostředky státního rozpočtu na tuto akci v celkové výši 16 637 733 Kč, u které nebyla naplněna podmínka pro poskytnutí dotace. MČ Praha-Újezd byla neoprávněným žadatelem o dotaci dle výzvy č. 4. Tímto jednáním MŠMT vytvářelo netransparentní prostředí a diskriminační podmínky pro příjemce dotací.
- U akce č. 133D311000111 *Rekonstrukce a přístavba budovy ZŠ a MŠ v Libici nad Doubravou* poskytlo MŠMT dotaci v maximální výši 30 000 000 Kč, přestože projektový záměr žadatele byl v rozporu s účelovým určením dotace²² – nejednalo se totiž o projekt ke zvýšení kapacit kmenových tříd základní školy.

MŠMT při posuzování dvou výše uvedených akcí a jejich žádostí o poskytnutí dotace z Programu regionální školství (v celkové výši poskytnuté dotace 46 637 733 Kč) nezajistilo důslednou předběžnou a průběžnou kontrolu plánovaných a připravovaných operací²³, když při kontrole splnění podmínek pro poskytnutí dotace, při prověřování podkladů předložených žadatelem o poskytnutí dotace a při prověřování skutečností rozhodných pro vynakládání veřejných prostředků nezjistilo, že tyto akce jsou v rozporu s podmínkami stanovenými v dokumentaci programu a ve výzvě č. 4, čímž postupovalo v rozporu se zákonem č. 320/2001 Sb.²⁴.

3. Poskytování dotací v rozporu s právními předpisy u Programu regionální školství

MŠMT nearchivovalo výzvu č. 2 po dobu 10 let od termínu ukončení závěrečného vyhodnocení programu tak, jak mu stanovuje právní předpis²⁵. Z důvodu absence těchto podkladů nelze postup MŠMT při vyhlášení výzvy č. 2 a jejím následném hodnocení prověřit.

4. Nehospodárnost při poskytování peněžních prostředků státu

MŠMT postupovalo při poskytnutí dotace ze státního rozpočtu u dvou akcí nehospodárně ve vztahu k peněžním prostředkům v celkové výši 6 293 598 Kč, když nestanovilo příjemcům dotací povinný procentní podíl spoluúčasti. MŠMT nesplnilo povinnost plynoucí ze zásad spolehlivého řízení udržovat vnitřní kontrolní systém, který zajistí hospodárné, efektivní a účelné využívání veřejných prostředků²⁶.

U akce č. 133D311000111 *Rekonstrukce a přístavba budovy ZŠ a MŠ v Libici nad Doubravou* předložil žadatel žádost včetně projektového záměru, kde byly uvedeny celkové náklady akce ve výši 45 132 116 Kč, výše dotace 30 000 000 Kč, výše vlastních zdrojů 15 132 116 Kč, tj. spoluúčast ve výši 33,53 %. Výše spoluúčasti z vlastních zdrojů byla jedním z obecných kritérií hodnocených MŠMT. Na základě zadávacího řízení byla vysoutěžena nižší cena díla, tím došlo k úspoře celkových předpokládaných nákladů. MŠMT přesto vydalo řídicí dokumentaci

²² Ustanovení části I. výzvy č. 4 Programu regionální školství.

²³ Ustanovení § 26 a § 27 zákona č. 320/2001 Sb.

²⁴ Ustanovení § 11 zákona č. 320/2001 Sb.

²⁵ Ustanovení § 68 odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb. a článek 12 pokynu MF č. R 1-2010.

²⁶ Ustanovení § 25 zákona č. 320/2001 Sb.

na maximální výši dotace 30 000 000 Kč a snížilo výši vlastních zdrojů účastníka programu na 6 040 924 Kč.

Při vydání řídicí dokumentace nezohlednilo MŠMT procentní podíl požadované dotace z celkových způsobilých výdajů a procentní podíl vlastních zdrojů na celkových způsobilých výdajích, se kterými se žadatel do výzvy hlásil. MŠMT snížilo objem vlastních zdrojů účastníka programu na 16,77 % bez úpravy objemu účasti státního rozpočtu na financování akce. MŠMT postupovalo nevhodně ve vztahu k prostředkům státního rozpočtu ve výši 6 043 598 Kč²⁷.

V druhém případě podal příjemce dotace u akce č. 133V112000010 *VÚ Kutná Hora - rekonstrukce a dostavba budovy č. p. 279* žádost o vydání změny řídicí dokumentace akce z důvodu úspory vzniklé v průběhu realizace akce. MŠMT vydalo změnový řídicí dokument, ve kterém snížilo vlastní zdroje příjemce dotace o 250 000 Kč, aniž by provedlo adekvátní úpravu financování akce z prostředků státního rozpočtu. MŠMT postupovalo nevhodně ve vztahu k prostředkům státního rozpočtu ve výši 250 000 Kč.

5. Netransparentní postup při posuzování žádostí o dotace z Programu speciální školství

Od roku 2017 vyhlásilo MŠMT dvě výzvy k předložení žádostí o poskytnutí dotace se stanoveným termínem a hodnotícími kritérii. **Posouzení žádostí o dotace výběrovou komisí v obou výzvách bylo netransparentní a neodpovídalo stanoveným hodnotícím kritériím uvedeným ve výzvách.** Pochybení výběrové komise mělo minimální vliv na výběr podpořených žádostí o poskytnutí dotace, neboť většina hodnocených žádostí o poskytnutí dotace byla podpořena.

NKÚ zjistil nesoulad v procesu posouzení předložených žádostí o poskytnutí dotace mezi:

- *zápisem z druhého jednání Výběrové komise programu 133 110 Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče v letech 2017 a 2018*, hodnotící tabulkou a hodnotícími kritérii stanovenými ve výzvě 2017–2018;
- hodnotící tabulkou, která byla přílohou *zápisu z druhého jednání Výběrové komise programu 133 110 Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče v roce 2019*, individuálními checklisty pro formální hodnocení jednotlivých investičních akcí a hodnotícími kritérii uvedenými ve výzvě pro rok 2019. Výběrová komise zároveň porušila jednací řád a interní předpis MŠMT²⁸ tím, že zápisy z jednání výběrové komise a hodnotící tabulka nebyly řádně podepsány.

6. Znevýhodňování příjemců dotací

6.1 Na vybraném vzorku 13 kontrolovaných akcí Programu speciální školství bylo zjištěno, že MŠMT vydalo u 7 akcí podmínky a pokyny, které jsou přílohou řídicí dokumentace, v rozporu s dokumentací programu, resp. aktualizací dokumentace programu. Těmito změnami porušilo MŠMT pokyn MF č. R 1-2010²⁹. **MŠMT postupovalo nejednotně a nekonzistentně a tímto jednáním vytvářelo pro příjemce dotací diskriminační podmínky.**

²⁷ Při zachování podílu dotace 66,47 % na celkových předpokládaných vysoutěžených nákladech by výše dotace činila 23 956 402 Kč. Skutečně vyplacená výše dotace činila 30 000 000 Kč, tj. rozdíl 6 043 598 Kč.

²⁸ Výnos ministra č. 7/2018, kterým se vydávají Zásady postupu při poskytování dotací.

²⁹ Článek 3 bod 12 pokynu MF č. R 1-2010.

MŠMT vytvářelo právní nejistotu pro příjemce dotace, když v průběhu realizace akce nezachovávalo konzistentní podmínky a pokyny jak v rámci jedné akce, tak i v rámci jednoho příjemce dotace.

MŠMT sice nastavilo v dokumentaci programu podrobné podmínky a pokyny³⁰, kterými se má příjemce dotace řídit, avšak nekontrolovalo a nevymáhalo důsledně jejich plnění u příjemců dotací.

U Programu regionální školství nastavilo MŠMT bezdůvodně u všech pěti kontrolovaných akcí mírnější podmínky než v dokumentaci programu. MŠMT nastavilo tři body podmínek a pokynů řídicí dokumentace pro příjemce dotací v rozporu s dokumentací programu. Změny se týkaly předložení dokumentace zadávacího řízení k odsouhlasení, kopie smluvního závazku s dodavatelem a doby užívání předmětu akce. Tímto jednáním vytvářelo pro příjemce dotací diskriminační podmínky.

MŠMT nezachovávalo konzistentní podmínky a vytvářelo právní nejistotu pro příjemce dotací tím, že v průběhu realizace dvou akcí významně měnilo podmínky a pokyny, doplnilo závazný parametr zachování poměru procentních podílů dotačních prostředků a vlastních zdrojů a změnilo dobu užívání pořízeného majetku pro stanovený účel.

Navíc MŠMT nejednotně stanovovalo indikátory³¹ ve výzvách Programu regionální školství. Závazným indikátorem dle dokumentace programu je cílový počet žáků majících prospěch z nové/rekonstruované infrastruktury. Výzvy č. 1, 2 a 3 nestanovily indikátory. Výzvy č. 4 a 5 stanovily oproti dokumentaci programu další indikátor „počet kmenových učeben“, který úzce souvisí s cílem programu vytvořit nové výukové kapacity. Až výzva č. 6 Programu regionální školství obsahovala závazné indikátory (počet nových kmenových tříd/učeben, počet dětí/žáků zapsaný do rejstříku škol a školských zařízení) definované v souladu s aktualizovanou dokumentací programu. NKÚ také zjistil, že MŠMT při nastavování indikátorů v řídicí dokumentaci akcí nejednotně používalo buď rejstříkovou, nebo evidenční kapacitu, ačkoliv se jedná o významně odlišné ukazatele³².

6.2 MŠMT stanovilo ve výzvě č. 4 Programu regionální školství plošně dobu užívání majetku pro stanovený účel na 5 let v rozporu s podmínkami dokumentace programu³³, ve které je stanovena na 10 let, pouze v odůvodněných výjimkách lze akceptovat dobu kratší. **MŠMT zkrátilo dobu využitelnosti majetku pro stanovený účel na 5 let, aniž by před vyhlášením výzvy č. 4 zažádalo o změnu dokumentace programu Ministerstvo financí.** Tím MŠMT porušilo pokyn MF č. R 1-2010²⁹.

Ve výzvě č. 6 Programu regionální školství zúžilo MŠMT okruh žadatelů oproti schválené aktualizované dokumentaci programu, protože tato výzva obsahovala podmínku vyšší míry

³⁰ Podmínky a pokyny jsou v dokumentaci Programu speciální školství rozděleny do dvou částí: 1) podmínky a pokyny pro další přípravu a zadání akce, které obsahují 31 podmínek, 2) podmínky pro čerpání prostředků státního rozpočtu se 17 body. Příjemce dotace tak má v průběhu akce splnit celkem 48 podmínek. V aktualizaci dokumentace programu jsou podmínky a pokyny pro další přípravu akce, zadání akce a čerpání prostředků státního rozpočtu změněny a obsahují celkem 42 bodů.

³¹ Kvalitativní ukazatel vymezený v dokumentaci akce (projektu), který specifikuje konkrétní cíl nebo efektivnost.

³² Rejstříková kapacita – nejvyšší povolený počet dětí v MŠ nebo žáků v ZŠ uvedený v rozhodnutí o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení. Evidenční kapacita – skutečný stav dětí/žáků zapsaných k 1. 9. školního roku.

³³ Bod 30. části VII. *Podmínky a pokyny pro další přípravu, zadání projektu a čerpání prostředků státního rozpočtu* dokumentace Programu regionální školství.

spoluúčasti (30 %) žadatele o dotaci v případě obcí oproti aktualizované dokumentaci programu. MŠMT stanovilo v této výzvě minimální podíl vlastních zdrojů žadatele ve dvou variantách (15 % a 30 %) dle typu žadatele v rozporu s aktualizovanou dokumentací programu, ve které byla podmínka povinného podílu vlastních zdrojů diferencována (15 % a 30 %) dle druhu výstavby. **MŠMT porušilo pokyn MF č. R 1-2010²⁹ tím, že nepředložilo žádost o změnu aktualizované dokumentace programu a bez schválení MF zásadně změnilo okruh žadatelů ve výzvě č. 6.**

6.3 MŠMT nevyžadovalo při výběru u žádného z 12 projektů splnění podmínky minimální částky spoluúčasti žadatele ve výši 5 mil. Kč, stanovené ve výzvě č. 1 Programu regionální školství. A také ve výzvě č. 2 Programu regionální školství nesplnilo tuto podmínku 32 ze 40 žadatelů o dotaci, přesto byly jejich projekty schváleny k spolufinancování ze státního rozpočtu.

7. Nedodržování podmínek u příjemců dotací

MŠMT nemělo v oblasti poskytování dotací nastaven funkční a účinný vnitřní kontrolní systém v souladu se zákonem³⁴. MŠMT při provádění předběžné a průběžné řídicí kontroly nezjistilo velké množství nedostatků. MŠMT u kontrolovaného vzorku akcí neprověřilo řádně správnost operací, a to zejména ve vztahu k dodržení podmínek stanovených v řídicí dokumentaci a doložení připravovaných operací věcně správnými a úplnými doklady.

U Programu speciální školství vypracovalo MŠMT *Závěrečné vyhodnocení programu 133 110 Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče*, ve kterém uvedlo řadu zevrubných kontrolních postupů a metod na úrovni správce programu. Vzhledem k zjištěným nedostatkům však NKÚ upozorňuje, že nastavená kontrolní činnost na úrovni správce programu je neúčinná, nefunkční a pouze formální. Přestože u většiny akcí jsou kontrolní činnosti zahrnuty do podmínek a pokynů řídicí dokumentace, MŠMT je nekontroluje důsledně, nevymáhá jejich plnění a akceptuje tak dokumentace akcí v neúplné podobě.

Kontrolou administrace akcí Programu speciální školství bylo u MŠMT na kontrolním vzorku 13 akcí mj. zjištěno:

- šest žádostí o poskytnutí dotace neobsahovalo všechny povinné náležitosti stanovené v zákoně č. 218/2000 Sb.³⁵;
- deset investičních záměrů, které byly přílohou žádostí o poskytnutí dotace, neobsahovalo všechny náležitosti stanovené v dokumentaci programu. Chyběly např. výpisy z katastru nemovitostí nebo byly starší tří měsíců; studie s propočtem nákladů; rozpočet akce – rekapitulace nákladů dle charakteru činností; fotodokumentace, která by zachycovala stav před zahájením veškerých stavebních prací či úprav; podrobné hodnocení efektivnosti vynaložených prostředků;
- u dvou akcí byly smluvní závazky v celkové výši 7 498 961 Kč hrazeny z prostředků státního rozpočtu, přestože smlouvy byly uzavřeny před vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace – tím byla porušena jedna z podmínek MŠMT;

³⁴ Zákon č. 320/2001 Sb.

³⁵ Ustanovení § 14 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb.

- deset rozhodnutí o poskytnutí dotace nevydalo MŠMT se všemi náležitostmi stanovenými v zákoně č. 218/2000 Sb.³⁶;
- u osmi stavebních akcí nezasílal příjemce dotace minimálně 1× za 3 měsíce situační zprávu o průběhu a realizaci akce včetně informací o harmonogramu prací a přehledného seznamu fakturace. U sedmi stavebních akcí nepředkládal příjemce dotace zápisy z kontrolních dnů;
- u čtyř akcí nepředložil příjemce dotace před vyhlášením veřejné zakázky, která byla financována z prostředků státního rozpočtu, ke schválení text zadávací dokumentace, čímž byla porušena jedna z podmínek MŠMT;
- u pěti akcí byly zjištěny nedostatky při předkládání žádostí příjemce dotace o uvolnění finančních prostředků ze státního rozpočtu, jejichž součástí měl být dle podmínek MŠMT platný, oboustranně podepsaný smluvní závazek;
- MŠMT nevyužívalo splnění podmínek týkajících se předkládání podkladů pro závěrečné vyhodnocení akce. Příjemci dotace např. nepředložili doklady prokazující věcné plnění, kolaudační souhlas se všemi náležitostmi, oboustranně podepsaný doklad o dokončení a převzetí díla, formuláře ISPROFIN-EDS/SMVS aktualizované podle skutečnosti.

MŠMT nepožadovalo doplnění dokladů a akceptovalo je v neúplné podobě. Nedůslednost MŠMT při kontrole dokumentů zakládá nerovné podmínky, resp. nerovný přístup k příjemcům dotací, kteří podmínky stanovené v řídicí dokumentaci zcela splnili.

Časový rozestup mezi termínem pro předložení podkladů pro závěrečné vyhodnocení akce a datem vydání závěrečného vyhodnocení akce činil u deseti akcí až 35 měsíců. Tři akce ukončeny nebyly³⁷. **MŠMT svým postupem u těchto příjemců dotací vyvolalo právní nejistotu, neboť ani po 35 měsících od doručení podkladů pro závěrečné vyhodnocení akce neměli zpětnou vazbu od MŠMT jakožto správce programu, zda předložené podklady neobsahují závady.**

Kontrolou administrace akcí Programu regionální školství bylo u MŠMT na kontrolním vzorku 5 akcí mj. zjištěno:

- jedna žádost o poskytnutí dotace neobsahovala všechny povinné náležitosti stanovené v zákoně č. 218/2000 Sb.³⁵⁵;
- ani jedna z pěti kontrolovaných akcí neměla úplné náležitosti investičního záměru, např. u pěti investičních záměrů chyběl odborný odhad nákladů, u většiny také podrobné hodnocení efektivity vynaložených prostředků a v jednotlivých případech chybělo platné stavební povolení či doložení majetkoprávních vztahů výpisem z katastru nemovitostí ne starším tří měsíců;
- v čtyřech případech vydalo MŠMT rozhodnutí o poskytnutí dotace, které neobsahovalo všechny náležitosti stanovené zákonem č. 218/2000 Sb.³⁶⁶;
- tři příjemci dotací nedoložili MŠMT při zjištění jakékoliv změny u rozpočtových položek změnové listy před dokončením stavby, čímž byla porušena jedna z podmínek stanovených MŠMT;

³⁶ Ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb.

³⁷ MŠMT do 19. 6. 2020, tj. do ukončení kontroly NKÚ, závěrečná vyhodnocení akcí nepředložilo.

- MŠMT postupovalo při administraci jedné akce v rozporu se zákonem č. 219/2000 Sb.³⁸, neboť osoby jednající jménem státu nepostupovaly s odbornou péčí při hospodaření a při nakládání s majetkem státu. MŠMT nezjistilo, že MČ Praha-Újezd v době podání žádosti porušila podmínky poskytnutí dotace výzvy č. 4 tím, že neprokázala právní existenci příspěvkové organizace, tj. základní školy, na kterou se vztahuje předmětná dotace³⁹. MČ Praha-Újezd taktéž nepožádala nejpozději ke dni vydání registrace akce o zápis základní školy do rejstříku škol a školských zařízení. MŠMT přistoupilo k financování akce, i když nebyly beze zbytku splněny podmínky pro poskytnutí dotace. Dle výzvy č. 4 byla MČ Praha-Újezd neoprávněným žadatelem o dotaci. MŠMT vydalo registraci akce a následně rozhodnutí o poskytnutí dotace, na jejichž základě poskytlo dotaci v celkové výši 16 637 733 Kč;
- MŠMT nevyužívalo splnění podmínek týkajících se předkládání podkladů pro závěrečné vyhodnocení akce. Příjemce dotace např. v předložených dokumentech zkreslil údaje o financování akce o částku 4 845 474 Kč, neboť započítal mezi účetní doklady hrazené z dotace i doklady, které hradil z úvěru; nepředložil oboustranně podepsaný doklad o dokončení a převzetí díla; předložil neúplný přehled financování akce.

MŠMT nepožadovalo doplnění dokladů a akceptovalo je v neúplné podobě. Nedůslednost MŠMT při kontrole dokumentů zakládá nerovné podmínky, resp. nerovný přístup k příjemcům dotací, kteří podmínky stanovené v řídicí dokumentaci zcela splnili.

MŠMT neprovedlo k 30. 6. 2020 závěrečné vyhodnocení akce ani u jedné z pěti kontrolovaných akcí, ačkoliv od předložení podkladů pro závěrečné vyhodnocení akce do ukončení kontroly NKÚ uplynulo až 28 měsíců. **MŠMT svým postupem vyvolalo u příjemců dotací právní nejistotu, neboť příjemce dotace ani po 28 měsících od odevzdání podkladů pro závěrečné vyhodnocení akce neměl zpětnou vazbu od MŠMT jakožto správce programu, zda předložené podklady neobsahují závady.**

8. Nesprávně stanovené hodnoty závazných parametrů Programu speciální školství

V rámci přípravy aktualizace dokumentace programu vyhodnotilo MŠMT dosažené cíle a hodnoty sledovaných závazných parametrů programu, tj. obestavěný prostor (technická obnova, nově získaný), plocha užitková celková (technická obnova, nově získaná), zatepovaná plocha objektů a pořízení automobilů.

MŠMT v souvislosti s žádostí o schválení návrhu aktualizace dokumentace programu, kterou byl Program speciální školství prodloužen o dva roky, předložilo MF sadu tabulkových příloh v rozsahu formulářů závazných ukazatelů dokumentace programu včetně závazných parametrů programu.

³⁸ Ustanovení § 47 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

³⁹ Jako podklad pro poskytnutí dotace na financování akce pro nástavbu základní školy byla předložena zřizovací listina Základní a mateřské školy Formanská. MŠMT nezjistilo, že MČ Praha-Újezd uváděla nepravdivé údaje, resp. podstatně změnila obsah této listiny.

Tabulka č. 4: Parametry Programu speciální školství stanovené v aktualizaci dokumentace programu v roce 2017 a skutečnost do roku 2016

Parametry programu	Měrná jednotka	Hodnota v cílovém roce (termín dosažení 30. 6. 2019)	Závaznost hodnoty v cílovém roce	Skutečnost do roku 2016
Obestavěný prostor – technická obnova	m ³	56 778	min	56 778,72
Plocha užitková celková – technická obnova	m ²	18 836	min	18 836,56
Pořízení automobilů	ks	20	min	0
Zatepovaná plocha objektů	m ²	17 957	min	17 957,90
Obestavěný prostor – nově získaný	m ³	3 000	min	Neuveдено
Plocha užitková celková – nově získaná	m ²	1 650	min	1 650,07

Zdroj: aktualizace dokumentace Programu speciální školství – formulář P 16 342 *Parametry programu*, dokumentace subtítulu 133V 111 a dokumentace subtítulu 133V 112.

Z šesti stanovených minimálních hodnot závazných parametrů, kterých mělo být realizací Programu speciální školství dosaženo do 30. 6. 2019, MŠMT u čtyř závazných parametrů již při žádosti o schválení návrhu aktualizace dokumentace programu ze dne 27. 3. 2017 vědělo, že byly dosaženy. Tyto parametry jsou předmětem závěrečného vyhodnocení programu. MŠMT v *Závěrečném vyhodnocení programu 133 110 Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče* konstatuje, že stanovené hodnoty závazných parametrů byly zcela splněny.

9. Nedostatky u příjemců dotací

NKÚ při kontrole vybraného vzorku 18 akcí Programu speciální školství a Programu regionální školství u 11 příjemců dotací posuzoval, zda příjemci dotací splnili stanovené podmínky MŠMT a použili peněžní prostředky účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. NKÚ zjistil, že se většina kontrolovaných příjemců obou programů dopustila porušení závazných podmínek a pokynů pro další přípravu akce, zadání akce a čerpání prostředků státního rozpočtu určených MŠMT v řídicí dokumentaci a v některých případech se příjemci dopustili i porušení právních předpisů.

Zjištěné nedostatky u osmi příjemců dotací vyhodnotil NKÚ jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně až do výše 86 066 723 Kč.

Kontrola NKÚ u příjemců dotací na kontrolním vzorku akcí mj. zjistila tyto skutečnosti:

DÚ a SVP Brno

- vyplatil zhotoviteli poskytnutou dotaci v celkové výši 9 621 280 Kč, ačkoliv skutečné stavební práce byly provedeny pouze ve výši 3 662 928 Kč včetně DPH. Rekonstrukce stavby nebyla dokončena a zkolaudována, dosud není způsobilá k užívání. Účel akce stanovený ve schváleném investičním záměru nebyl naplněn, přestože dotace byla zcela vyčerpána. DÚ a SVP Brno porušil povinnosti při hospodaření s majetkem státu⁴⁰ a investice byla nesprávně vykázána v účetnictví⁴¹;

⁴⁰ Ustanovení § 14 zákona č. 219/2000 Sb. Příjemce dotace DÚ a SVP Brno neodůvodněně snížil rozsah a hodnotu majetku státu tím, že finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu ve výši 5 958 352 Kč účelově určené na rekonstrukci budovy převedl zhotoviteli na základě dokladů, které nebyly podloženy věcným plněním. Příjemce DÚ a SVP Brno nepečoval o zachování majetku a jeho zlepšení a nechránil jej před poškozením, neboť nezajistil řádné provedení a dokončení rekonstrukce budovy, čímž jej přivedl do nevyužitelného stavu.

⁴¹ Zákon č. 563/1991 Sb.

- u další akce vyplatil zhotoviteli poskytnutou dotaci v celkové výši 5 206 314 Kč, ačkoliv skutečné stavební práce byly provedeny pouze ve výši 2 804 066 Kč včetně DPH. Největší položkou z nezrealizované, ale proplacené části je zimní zahrada v minimální výši 1 181 845 Kč včetně DPH. Budova také není vybavena nábytkem v hodnotě 252 733 Kč, který měl být z dotace rovněž pořízen. DÚ a SVP Brno od zhotovitele stavbu protokolárně převzal, přestože dílo nebylo dokončené a schopné předání. Na stavbu byl vydán kolaudační souhlas. Nezrealizovaná část stavby byla nesprávně vykázána v účetnictví⁴¹¹;
- obcházel zákon⁴² tím, že uhradil v rozmezí 18. 11. 2016 až 30. 11. 2016 v hotovosti celkovou částku 2 314 222 Kč, kterou rozdělil na deset dílčích transakcí. DÚ a SVP Brno obcházel zákon i u další akce tím, že uhradil v rozmezí 30. 11. 2016 až 7. 12. 2016 v hotovosti celkovou částku 1 465 778 Kč, kterou rozdělil na osm dílčích transakcí. Současně tímto jednáním porušil stanovené podmínky a pokyny, neboť předmětné faktury uhradil v hotovosti, a nikoliv z bankovního účtu;
- zaslal Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy podklady pro závěrečné vyhodnocení akce, které nebyly věcně správné a úplné, a tudíž byly v rozporu s prováděcí vyhláškou⁴³. DÚ a SVP Brno uvedl ve zprávách k závěrečnému vyhodnocení dvou akcí nepravdivé údaje o splnění závazných ukazatelů a podmínek obsažených v řídicí dokumentaci, navíc jedna z nich nebyla dokončena, objekt nebyl zkolaudován a dosud neslouží stanovenému účelu.

MČ Praha-Újezd

- byla neoprávněným žadatelem o dotaci, protože ke dni registrace akce nepožádala o zápis nově vzniklé základní školy do rejstříku škol a školských zařízení. Celková výše poskytnuté dotace na tuto akci činila 16 637 733 Kč;
- nedodržela o 515 741 Kč minimální výši závazného ukazatele „*objem vlastních zdrojů*“.

DÚ a SVP Praha

- nedodržel o 116 623 Kč minimální výši závazného ukazatele „*objem vlastních zdrojů*“.

VÚ Kutná Hora

- nedodržel zásadu rovného zacházení a zákazu diskriminace tím, že v zadávací dokumentaci uvedl požadavek na dodání konkrétní značky vozidla, a nedodržel ani zásadu transparentnosti, neboť nehodnotil podané nabídky na základě kritérií stanovených v zadávací dokumentaci včetně jejich vah, ale pouze podle výše nabídkové ceny. Zároveň neuveřejnil prostřednictvím registru smluv⁴⁴ kupní smlouvu o prodeji automobilu ani do 3 měsíců od uzavření smlouvy, smlouva tak byla zrušena od počátku;
- podal žádost o uvolnění finančních prostředků⁴⁵ na úhradu smlouvy na vestavěný nábytek ze dne 14. 9. 2015 ve výši 1 199 000 Kč včetně DPH, přestože její existence nebyla prokázána. Předložena byla naopak smlouva na vestavěný nábytek až ze dne 19. 10. 2015. MŠMT uvolnilo finanční prostředky již 14. 10. 2015;
- podepsal předávací protokol na dodávku a montáž elektromagnetických zámků dne 13. 8. 2015, ačkoliv kupní smlouvu ve výši 482 770 Kč včetně DPH uzavřel až dne 7. 9. 2015, jednalo se o plnění bez právního důvodu.

⁴² Ustanovení § 4 zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti.

⁴³ Ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky č. 560/2006 Sb.

⁴⁴ Ustanovení § 5 odst. 2 a ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 340/2015 Sb.

⁴⁵ Na MŠMT byla žádost o uvolnění finančních prostředků doručena dne 1. 10. 2015.

Obec Tuklaty

- zahrnula do nákladů hrazených z peněžních prostředků státního rozpočtu také výdaje na vybudování pěti parkovacích stání ve výši 208 732 Kč včetně DPH, která nejsou určena pro osoby se sníženou schopností pohybu, tedy nesplňují podmínku uznatelnosti výdajů;
- neměla účinný kontrolní systém dle zákona³⁴, neboť nezjistila nesrovnalosti ve vystavených fakturách zhotovitele. Zhotovitel fakturoval obci Tuklaty ceny položek, které neodpovídaly cenám sjednaným v uzavřené smlouvě o dílo a jejích dodatcích; fakturoval tak, aby dodržel celkovou smluvní cenu.

Obec Nezvěstice

- porušila stanovené podmínky a pokyny tím, že nepředložila změnové listy před dokončením stavby a změny údajů v investičním záměru a řídicí dokumentaci týkající se dodání interiérového vybavení a finančních ukazatelů akce neprojednala předem s MŠMT;
- neprovedla finanční vypořádání akce v souladu s právními předpisy⁴⁶.

Škola Valašské Meziříčí

- nedodržela zásadu transparentnosti⁴⁷ tím, že neprovedla nové výběrové řízení na dodávku kotlů, když po uzavření smlouvy s vítězem veřejné zakázky malého rozsahu změnila parametry předmětu dodávky bez uzavření dodatku ke smlouvě, a teprve v průběhu realizace akce požádala MŠMT o schválení dodatku k investičnímu záměru. Škola Valašské Meziříčí uhradila fakturu ve výši 2 317 171 Kč včetně DPH za práce a dodávky, které nebyly doloženy doklady, jež by prokazovaly jejich provedení a obsahovaly specifikaci dodaných komponentů a rozsahu prací;
- nepředložila návrhy smluv o dílo před podpisem ke schválení MŠMT dle podmínky stanovené v řídicí dokumentaci. Tyto smluvní závazky ve výši 2 914 571 Kč včetně DPH byly hrazeny z prostředků státního rozpočtu, přestože to podmínky neumožňovaly;
- porušila stanovenou podmínku tím, že uhradila za výkon činnosti technického dozoru v termínu od 17. 7. 2017 do 31. 8. 2017, který byl realizován před uzavřením příkazní smlouvy ze dne 6. 9. 2017, částku ve výši 45 000 Kč, jednalo se o plnění bez právního důvodu.

DDÚ Plzeň

- neuchoval veškeré dokumenty zadávacího řízení⁴⁸, čímž porušil zásadu transparentnosti postupu v zadávacím řízení;
- porušil stanovenou podmínku, když uzavřel s dodavatelem dvě smlouvy o dílo v celkové výši 338 437 Kč hrazené ze státního rozpočtu, přestože rozhodnutí o poskytnutí dotace bylo vydáno až po uzavření těchto smluv.

⁴⁶ Vyhláška č. 367/2015 Sb., o zásadách a lhůtách finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy a Národním fondem (vyhláška o finančním vypořádání).

⁴⁷ Ustanovení § 6 zákona č. 134/2016 Sb.

⁴⁸ Ustanovení § 155 odst. 1) zákona č. 137/2006 Sb.

Městys Libice nad Doubravou

- zaslal MŠMT podklady pro závěrečné vyhodnocení akce, které nebyly věcně správné a úplné, a tudíž byly v rozporu s prováděcí vyhláškou⁴³. Přestože městys Libice nad Doubravou nesplnil ke dni 1. 9. 2018 ani ke dni 15. 4. 2020, kdy byla prováděna kontrola NKÚ, hodnotu závazného indikátoru „počet žáků“ stanovenou v řídicí dokumentaci, uvedl v podkladech zaslaných na MŠMT nepravdivou informaci o splnění tohoto závazného indikátoru;
- zaúčtoval technické zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku v nesprávné pořizovací ceně⁴¹, když součástí ocenění dlouhodobého hmotného majetku nebyly v roce 2017 náklady na přípravu a zabezpečení pořizovaného majetku v celkové výši 134 000 Kč. V roce 2018 zahrnul do hodnoty stavby i gastrovybavení ve výši 538 258 Kč, přestože se jednalo o samostatné movité věci.

Seznam zkratk

333 – MŠMT	kapitola státního rozpočtu 333 – <i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</i>
DPH	daň z přidané hodnoty
DÚ	diagnostický ústav
DDÚ	dětský diagnostický ústav
EDS	<i>Evidenční dotační systém</i>
ISPROFIN	<i>Informační systém programového financování</i>
KA	kontrolní akce Nejvyššího kontrolního úřadu
MČ	městská část
MF	Ministerstvo financí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NNPV	nároky z nespotřebovaných profilujících výdajů
Program speciální školství	program 133 110 – <i>Rozvoj a obnova materiálně technické základny speciálních škol a systému náhradní výchovné péče</i>
Program regionální školství	program 133 310 – <i>Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky</i>
SMVS	informační systém <i>Správa majetku ve vlastnictví státu</i>
SVP	středisko výchovné péče
VÚ	výchovný ústav
ZŠ	základní škola

Zkrácené názvy příjemců dotací

DDÚ Plzeň	Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Plzeň, Karlovarská 67
DÚ a SVP Brno	Diagnostický ústav a středisko výchovné péče, Brno, Veslařská 246
DÚ a SVP Praha	Diagnostický ústav a Středisko výchovné péče, Praha 4, Na Dlouhé mezi 19
MČ Praha-Újezd	městská část Praha-Újezd
Škola Valašské Meziříčí	Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené, Valašské Meziříčí, Vsetínská 454
VÚ Kutná Hora	Výchovný ústav, Kutná Hora, Hloušecká 279

Příloha č. 1: Seznam kontrolovaných akcí

Příjemce dotace z Programu speciální školství	Identifikace akce
Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené, Valašské Meziříčí, Vsetínská 454	č. 133V111000001 MŠ, ZŠ, SŠ pro SP Valašské Meziříčí - stavební úpravy internátu
	č. 133V111000014 Rekonstrukce plynové kotelny
Střední škola, základní škola a mateřská škola pro zdravotně znevýhodněné, Brno, Kamenomlýnská 2	č. 133V111000007 SŠ, ZŠ a MŠ pro ZP, Brno - Zateplení budov B1, B2, B3, B5
	č. 133V111000042 Rekonstrukce kotelen na B1, B2, B3, B5
Výchovný ústav, Kutná Hora, Hloušecká 279	č. 133V112000010 VÚ Kutná Hora - rekonstrukce a dostavba budovy č. p. 279
	č. 133V112000056 Nákup vícemístného automobilu - Kutná Hora
Diagnostický ústav a středisko výchovné péče, Brno, Veslařská 246	č. 133V112000018 DÚM Veslařská Brno - Rekonstrukce objektu Veslařská 344/244
	č. 133V112000023 DÚM Veslařská Brno - Rekonstrukce objektu Veslařská 345/246
Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Plzeň, Karlovarská 67	č. 133V112000028 Dětský diagnostický ústav, SVP, ZŠ a ŠJ Plzeň - rekonstrukce střechy a podkrovní staré budovy
	č. 133V112000048 DDÚ a SVP Plzeň - realizace elektrického zabezpečovacího systému a elektrické požární signalizace
	č. 133V112000079 DDÚ a SVP Plzeň - rekonstrukce základní školy
Diagnostický ústav a Středisko výchovné péče, Praha 4, Na Dlouhé mezi 19	č. 133V112000114 DÚ a SVP Praha 4 - zateplení a výměna oken domu Na Dlouhé mezi 491/13
	č. 133V112000077 Diagnostický ústav a Středisko výchovné péče Sádecká č.p. 169, 252 30 Řevnice, odstranění havarijního stavu a nástavba
Příjemce dotace z Programu regionální školství	Identifikace akce
Městys Nezamyslice	č. 133D311000080 Rozšíření a rekonstrukce základní školy v Nezamyslicích
Obec Nezvěstice	č. 133D311000081 Nezvěstice - nástavba a přístavba ZŠ a MŠ
Obec Tuklaty	č. 133D311000095 Rekonstrukce a rozšíření kapacity ZŠ Tuklaty
Městská část Praha-Újezd	č. 133D311000101 Výstavba ZŠ pro 1.–5. ročník v MČ Praha-Újezd
Městys Libice nad Doubravou	č. 133D311000111 Rekonstrukce a přístavba budovy ZŠ a MŠ v Libici nad Doubravou